

Update Fiscaliteit bank en verzekering 2023

- *Behoud woonbonus*
- *Erfrecht en Erfbelasting (en levensverzekering)*

Lieven Van Belleghem

Fiscaal Informatief
Van Belleghem Opleidingen

Opmerking: op de meeste slides staat bovenaan links een 'p'-nummer = paginanummer handboek *Praktische Belastingsservice 2023*

1

Wat indien (gelijk welke) woning is verkocht, maar hyp.lening is via pandwissel behouden ? p. 633

Arrest De Jaegher (Hof van Beroep - Brussel, 18/10/1988): het volstaat ***eigenaar*** te zijn op het moment dat de lening is aangegaan, om voor de ganse looptijd de vermindering te genieten, althans zolang de lening hypothecair is gewaarborgd (al dan niet via pandwissel) (*opmerking: geldt niet voor een 'vruchtgebruiker'*)

Opmerking: indien niet langer eigenaar → niet langer aftrek intrest

Welke vermindering vanaf verkoop ?

- (1) Indien voorheen federale aangifte (vermits '*niet-eigen*' woning) → behoud federale vermindering (= woonbonus, bouwsparen of langetermijnsparen)
- (2) Indien voorheen gewestelijke aangifte (vermits '*eigen*' woning) → wordt federaal langetermijnsparen (tenzij verlies statuut '*eigen*' woning ten laatste in 2015, en lening aangegaan ten laatste in 2013 = evt. behoud bouwsparen of woonbonus)

2

Pandwissel - Vlaanderen

p. 666

Bij de verkoop **vanaf 2016** van 'eigen' woning met een **HL** mét recht op **VL woonbonus** én aankoop of bouwen van een nieuwe 'eigen' woning, met behoud van de lening (via pandwissel of hypotheekoverdracht):

(1) federale vermindering langetermijnsparen (ook al is men niet langer eigenaar van de woning waarvoor werd geleend) (zie vorige slide)

of

(2) **beste keuze**: behoud Vlaamse woonbonus

(tenzij, althans t.e.m. 2019, een bijkomende lening werd aangegaan: 'oude' lening = federaal / 'nieuwe' = geïntegreerde VL woonbonus)

Opmerking: in BR en WALL bij verandering van eigen woning, ook zinvol om "oude" lening met pandwissel te behouden (geeft dan recht op federaal LTS), vermits: BR geen vermindering voor een lening aangegaan vanaf 2017; WALL : cumul mogelijk met chèque habitat.

3

VL regeling bij verandering 'eigen' woning (vanaf 2016)

p. 666

- **Fiscale 'fictie'** dat : HL voor 'eigen' woning **A**, bij verkoop woning **A** vanaf 2016, én **hypotheekoverdracht** (pandwissel) naar nieuwe 'eigen' woning **B** (of t.g.v. **herfinanciering** 'oude' lening bij andere bank, met hypotheekvestiging op woning **B**) = 'HL voor "eigen" woning **B**' én met behoud van VL woonbonus, indien geen federale aangifte !!
- - Indien < 10 j. (én **max. 1 woning !!**) (*) = $(2.280 + 760) \times 2 \times 45 \% = 2.736$
- Indien > 10 j. = $2.280 \times 2 \times 45 \% = 2.052$
(*) = op 31/12/jaar aankoop 'B', woning 'A' = verkocht
- **Indien lening vanaf 2015 (t.e.m. 2019):**
- Indien < 10 j. (én **max. 1 woning !!**) (*) = $(1.520 + 760) \times 2 \times 40 \% = 1.824$
- Indien > 10 j. (of voorwaarde 'enige' woning niet of niet langer voldaan) = $1.520 \times 2 \times 40 \% = 1.216$ (opmerking: in dit geval beter opteren voor federale aangifte = (evt.) $2.350 \times 2 \times 30 \% = 1.410$)

4

Wat indien eerst huidige 'eigen' woning wordt verkocht en pas op een later tijdstip andere 'eigen woning wordt verworven ?

p. 667

- Indien lening behouden bij zelfde kredietgever, dan blokkeert notaris (mits akkoord kredietgever), de opbrengst van de verkoop tot op moment van verlijden van akte m.b.t. nieuw verworven 'eigen' woning (of bouwgrond waarop nieuwe 'eigen' woning wordt opgericht), én pas op dat moment hypotheekoverdracht (*dient wel binnen een redelijke termijn te gebeuren = maximaal enkele weken*)
- Wat bij herfinanciering? Dan is behoud van woonbonus (of federale vermindering LTS) *NIET* mogelijk, vermits huidige kredietgever allicht niet akkoord dat n.a.v. de verkoop de lening niet wordt afgelost. In dat geval strikt genomen ook geen 'herfinanciering', maar wel op het moment van het verwerven van de nieuwe 'eigen' woning in de praktijk, 'nieuw' krediet 'eigen' woning. Oplossing: evt. herfinancieren vooraleer huidige 'eigen' woning wordt verkocht.

5

Wat indien n.a.v. verwerving nieuwe 'eigen' woning (aankoop/bouwen) een 'bijkomend bedrag' moet worden ontleend (adm.standpunt) ?

p. 667

- Indien *behoud lening bij 'huidige' bank*, noodzakelijk:
(1) *formele pandwissel* voor 'huidige' lening + (evt.) (2) '*nieuwe*' inschrijving voor bijkomend bedrag.
Let op: *geen* behoud woonbonus indien *één nieuwe hypothecaire inschrijving* voor het totale bedrag (zelfs bij 2 voorschotten)!!!
Wel mogelijk: een *wederopname* in het kader van de bestaande (overgedragen) hypothecaire inschrijving (en kredietopening)
- Indien *herfinanciering bij 'andere' bank*: *één 'nieuwe' hypothecaire inschrijving* mogelijk voor het *totale bedrag* (met 2 voorschotten: voorschot 1 = herfinanciering/ voorschot 2 = bijkomend bedrag)
- Conclusie: '*huidige*' bank wordt *benadeeld* vermits evt. meer kosten

6

Wat met "instappende" partner ?

p. 668

- **A** alleen heeft woning **X** gekocht met lening met recht op *woonbonus*
- **A** krijgt partner **B** ; kopen samen woning **Y** ; woning **X** wordt verkocht
- Lening woning **X** wordt via *hypothekoverdracht* behouden; partner **B** wordt mede-kredietnemer.
- **Heeft B nu ook recht op de woonbonus ?** *Antwoord: neen*, vermits nooit eigenaar geweest van woning **X**. Indien '*bijkomende*' lening (indien lening t.e.m. 2019) dan voor **B**, wel recht op 'nieuwe' geïntegreerde woonbonus en **A** behoudt 'oude' woonbonus (moeten geen zelfde keuze maken, vermits B voor oude lening recht op 'niets').

7

Successierecht (Erfbelasting)

vanaf blz.700

8

p. 740

Verblijvingsbeding (langst leeft, al heeft)**Art. 2.7.1.0.4. VCF (art. 5 WS – BR + Wall)**

Indien ingevolge een huwelijkscontract de langstlevende bij het overlijden van de echtgenoot, meer dan de helft van de huwelijksgemeenschap bekomt → *erfbelasting op het "surplus"*.

Bij overlijden t.e.m. 30/6/2015: alleen indien "beding" enkel van toepassing is bij overlijden van de echtgenoot (en *niet*: indien "beding" ook van toepassing kan of kon zijn bij andere gevallen van ontbinding van het huwelijk, zoals bijv. echtscheiding)

Vlabel, bij overlijden vanaf 1/7/2015 (en ook voor eerdere bedingen ! – Cass. 16/9/2021): ook wanneer beding van toepassing kan zijn in alle andere gevallen van ontbinding, erfbelasting verschuldigd op het "surplus"

Brussel en Wallonië: *idem*, maar enkel bij *aangiften* (!) ingediend vanaf 10/7 (W) of 18/7/2017 (BR) én een beding afgesproken vanaf 1/7/2014

9

p. 714 en 740

Uitbreng uit huwelijksgemeenschap = alternatief voor verblijvingsbedingWat ?

'Uitbreng uit huwelijksgemeenschap' = wijziging van het huwelijksstelsel, waarbij goederen van de huwelijksgemeenschap worden toebedeeld aan het eigen vermogen van een of beide echtgenoten.

Wanneer zinvol ? O.m. als één van de echtgenoten terminaal ziek is. Aan 'langstlevende' echtgenoot 'bij leven' toebedeelde goederen ≠ nalatenschap overleden echtgenoot (vermits door 'uitbreng' = 'eigen' vermogen van langstlevende)

Standpunt Vlabel = fiscaal misbruik ('zwarte lijst'), vermits bedoeling omzeiling art.2.7.1.0.4 VCF (zie vorige slide)

Rechtspraak Hof van Beroep – Gent (16/6/2020) en nu ook Cassatie (6/1/2023) : art.2.7.1.0.4 VCF gaat enkel over toebedeling 'n.a.v. overlijden', gaat niet over toebedeling 'bij leven' → 'uitbreng uit huwelijksgemeenschap' ≠ fiscaal misbruik

10

Schenk- en/of Erfbelasting

p.701

- Schenking “onroerend” goed < 3 jaar vóór overlijden → schenking = onderdeel nalatenschap (*) voor berekening “erfbelasting” op *andere goederen* (maar geen erfbelasting op geschonken “onroerend” goed = “vrijgesteld met progressie-voorbehoud”)

- (*)

Brussel	<i>afgeschaf</i> t
Vlaanderen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>niet bij schenking bouwgrond, in rechte lijn, of tussen partners (en toepassing specifiek tarief, dat geldig was t.e.m. 31/12/2019)</i> ▪ <i>geldt niet voor onroerende goederen die in het kader van de schenking van een familiale onderneming tegen 0 % werden geschonken (of die vóór 1/1/2012 werden geschonken aan 2 %)</i>
Wallonië	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>geldt niet voor onroerende goederen die in het kader van de schenking van een familiale onderneming tegen 0 % werden geschonken</i>

11

Schenk- en/of Erfbelasting

p.702

- Schenking “onroerend” goed > 3 j. vóór overlijden → enkel schenkbelasting, maar wel berekend op *som* schenkingen gedaan binnen de 3 jaar → om “progressie” te vermijden, schenkingen spreiden (telkens met tussenperiode > 3j.) (art.137 W.Reg.) (*geldt ook nog steeds in Brussel*)
- *Geen rekening wordt gehouden met de waarde van volgende eerdere schenkingen en/of de schenking is vrijgesteld:*
 - *in het buitenland gelegen onroerende goederen*
 - *onroerende goederen die in het kader van de schenking van een **familiale onderneming** tegen 0 % werden geschonken*
 - *schenking vruchtgebruik, indien n.a.v. schenking naakte eigendom, schenkbelasting is betaald op waarde in volle eigendom*

12

p. 704

VL: aangifte nalatenschap voortaan ook digitaal via ERFonline

- Aangifte moest tot vorig jaar steeds 'op papier' worden ingevuld, en voor VL ingediend bij de 'Vlaamse Belastingdienst - Erfbelasting', Vaartstraat 16, 9300 Aalst (of als PDF opgeladen in 'Mijn dossier') (= formulier van 28 blz.).
- Voortaan ook (eenvoudige) *digitale aangifte* mogelijk via: vlaanderen.be/erfonline.
- 1 scherm met 9 gerichte vragen over het vermogen van de overledene → digitaal aangifteformulier 'op maat' (met nog enkel de relevante rubrieken)
- Identificatie van zowel overledene als aangever in te geven (andere erfgenamen hebben geen zicht op die gegevens)

13

p. 707

Nieuwe (of bijvoeglijke) aangifte nalatenschap

Gevallen (o.a.):

- **(Sinds 11/8/2022) in alle gewesten:** indien pas na het overlijden van de verzekeringnemer (of van zijn echtgenoot, indien gehuwd in gemeenschap) een LV kan of wordt afgekocht of uitgekeerd, dan [bijvoeglijke aangifte](#) n.a.v. de afkoop of uitkering, *en ook pas dan erfbelasting verschuldigd*, maar dan wel op *werkelijk uitgekeerde bedrag (en niet op eventueel lagere bedrag van de afkoopwaarde op de dag van overlijden)* (opmerking: bij *echtgenoten gehuwd in gemeenschap*, veelal slechts successierecht op *helft* van de uitkering of afkoopwaarde, indien premies = gemeenschappelijk vermogen)
- Van het bestaan van dergelijke LV moet melding worden gemaakt op oorspronkelijke aangifte (VL = blz.17 bovenaan)
- **Wallonië, tot eind 2021, en Brussel, tot 10/8/2022:** meestal waren reeds successierechten verschuldigd n.a.v. overlijden verzekeringnemer, ook al is of was er nog geen uitkering (zie later)

14

Aanslag- en controletermijn

p. 711

- Vlaanderen =
 - 5 jaar vanaf de dag van het overlijden, bij fraude 9 jaar
 - Bij onderwaardering moet belastingplichtige < 2 jaar na indienen van aangifte, verwittigd worden dat ingevolge onderwaardering aanvullende rechten en boete zullen worden opgelegd (art.3.3.3.0.3 VCF)
- Brussel en Wallonië :
 - Niet aangegeven goederen = 10 j. vanaf het verstrijken van "normale" aangiftetermijn,*behalve in België gelegen "onroerende goederen"* = 5 j.
 - Onderwaardering = 2 j. voor *onroerende goederen + onlichamelijke roerende goederen, die zich in België bevinden (vb. aandelen op naam of geïmm.effecten)* en 10 j. voor alle andere goederen (= roerende + buiten België gelegen onroerende + onlich. roer. goederen, vb. aandelen)

15

Hand- of bankgift

p.727

Hand- of bankgift < 3 jaar vóór overlijden (Wallonië = 5 jaar) → erfbelasting verschuldigd, tenzij registratie = "bevrijdend" schenkingsrecht =

- 3 % (Wal. = 3,3 %) [rechte lijn (= ook *stiefkinderen, maar niet in Brussel*), echtgenoten, (wettelijk) samenwonenden]
- 7 % (VL + BR) of 5,5% (Wal.) (alle andere)

Voortaan digitale registratie onderhandse akten roerende schenkingen

Sinds 1/5/2022 kan *onderhandse akte* m.b.t. een roerende schenking (doorgaans: hand- of bankgift) *digitaal* worden geregistreerd via '*MyMinfin*'.

Hoe ? Toevoeging, ofwel (1) PDF = 'scan' onderhandse akte, met daarop *manuele* handtekening van schenker en begiftigde, ofwel (2) 'origineel digitaal document met *digitale* handtekening van schenker en begiftigde'.

Precieze modaliteiten: zie <https://financien.belgium.be/nl/particulieren/gezin/schenkingen/registratie#q1>.

16

**Wettelijk stelsel (= 3 vermogens, nl. 2 x 'eigen' en 1 x 'gemeenschappelijk')
- vergoedingsrekeningen - art.1432 BW - art.2.3.44 NIEUW BW**

p.738

- Indien een "vermogen" voordeel heeft bekomen, ten nadele van een ander → bij ontbinding v.h. stelsel = *vergoeding* aan het benadeeld vermogen (vb. verbouwingswerken aan "gemeenschappelijk" goed, gefinancierd vanuit "eigen" vermogen). *Let op: voor berekening erfbelasting, wordt er geen rekening gehouden met de "vergoedingen", indien gemeenschappelijke kinderen!*

▪ Voorbeeld:

Gemeenschappelijk vermogen = € 400.000; wegens een eerdere inbreng zal aan weduw(naar) een vergoeding moeten worden betaald = € 100.000.

Vermits er *gemeenschappelijke kinderen* zijn, zal evenwel voor de berekening van de erfbelasting met die vergoeding geen rekening worden gehouden, zodat hoe dan ook erfbelasting verschuldigd is op 50 % van € 400.000 (= € 200.000) en niet slechts op 50 % van € 400.000 - € 100.000 = € 300.000 (of € 150.000).

17

Vermenging "eigen" met "gemeenschappelijk" geld

p.738

Indien "eigen" geld = vermengd met "gemeenschappelijk" geld → "eigen" wordt "gemeenschappelijk" (desgevallend met *vergoeding*)

"eigen" = erfenis, schenking, in het bezit vóór het huwelijk.

Quid indien storting op "gemeenschappelijke" rekening ?

- Cassatie (21/1/2011): *behoudens tegenbewijs*, stortingen van 'eigen' gelden op een 'gemeenschappelijke' rekening = gemeenschappelijk (→ *helft* = nalatenschap echtgenoot, *tenzij vergoedingsrekening, én geen gemeenschappelijke kinderen*).
- Cassatie (17/3/2022): "eigen" gelden worden slechts gemeenschapsgelden indien, ingevolge bewerkingen op de bankrekeningen ten gevolge waarvan de gelden niet langer individualiseerbaar zijn (en zij daadwerkelijk in het gemeenschappelijk vermogen zijn terechtgekomen), de vermenging onomkeerbaar is geworden.

18

Vermenging "eigen" met "gemeenschappelijk" geld

p.738

Indien "eigen" geld = vermengd met "gemeenschappelijk" geld → "eigen" wordt "gemeenschappelijk" (desgevallend met *vergoeding*)

"eigen" = erfenis, schenking, in het bezit vóór het huwelijk.

Quid indien storting op "gemeenschappelijke" rekening ?

- Vlabelstandpunt: loutere storting op gemeenschappelijke rekening heeft niet automatisch tot gevolg dat "eigen" geld gemeenschappelijk wordt (of omgekeerd); om "eigen" karakter te behouden van op gemeenschappelijke rekening gestort "eigen" geld, bewijzen dat het de bedoeling was om die gelden ook als "eigen" te behouden.

p. 739

Niet langer 2 x erfbelasting op financiële tegoeden overleden echtgenoot

- Indien echtgenoot overlijdt: weduw(naar) erft vruchtgebruik, kind(eren) = naakte eigendom
- **Wat indien *financiële tegoeden* van nalatenschap (= o.m. helft van de gemeenschappelijke rekeningen) gedeponereerd blijven op naam van langstlevende ?**
- Tot 7/6/2021: bij overlijden langstlevende opnieuw successierechten op die helft, tenzij *overeenkomst van bewaargeving* in hoofde van langstlevende, ten voordele van afstammelingen.

p. 739

Niet langer 2 x erfbelasting op financiële tegoeden overleden echtgenoot

- Wat indien *financiële tegoeden* van nalatenschap (= o.m. helft van de gemeenschappelijke rekeningen) gedeponeerd blijven op naam van langstlevende ?
- Sinds 7/6/2021 – Vlabel-standpunt nr. 212039 (ingevolge arrest Hof van Beroep Gent): indien kan worden aangetoond dat er geen verdeling (vereffening) is geweest, mag *actief* nalatenschap langstlevende worden *verminderd* met bedrag waarop reeds eerder successierechten werden betaald (geldt ook voor eerdere overlijdens!), tenzij er nog *onvoldoende financiële tegoeden* zijn, in dat geval: *verhoging* van het *passief* (= schuld t.a.v. erfgenamen eerst overleden echtgenoot).

21

Successierechten en levensverzekeringen

p. 764

Algemeen

Art. 8 Wetboek successierechten (Vlaanderen: art.2.7.1.0.6 VCF):

Uitgekeerde som = (fictief) "**legaat**" → erfbelasting verschuldigd, **indien** (cumulatief):

- Begunstigde **ten kosteloze titel** (= "gratis" ontvangen) *én*
 - beding **ten behoeve van een derde** (= **AAB** of **ABC**)
- indien niet gratis ontvangen, of geen beding t.b.v. een *derde* (**ABA** of **BAB**) → *Geen erfbelasting verschuldigd !!*

Uitzondering : echtgenoot, gehuwd met gemeenschap, die voor zichzelf bedingt (ABA) (art. 8, 4e lid WS – art.2.7.1.0.6 § 1, 3^e lid VCF), eventueel toch erfbelasting (zie verder) !

22

Art. 8 Wetboek successierechten (Vlaanderen: art.2.7.1.0.6 VCF)

- Ook erfbelasting op uitkeringen < 3 jaar (*) vóór het overlijden van de verzekeringnemer, of na zijn overlijden
 - uitkeringen n.a.v. zijn overlijden (VN = VZ)
 - uitkeringen (bij leven of overlijden) < 3 jaar (*) voor zijn overlijden (VN ≠ VZ, of indien uitkering bij leven, VN ≠ Begunstigde)
 - uitkeringen ontvangen na zijn overlijden (vb. Vaste termijnverzekering)
- Geen erfbelasting op uitkeringen > 3 jaar (*) voor het overlijden van de verzekeringnemer

(*) **Wallonië:** sinds 1/1/2022 = “< of > 5 jaar”.

23

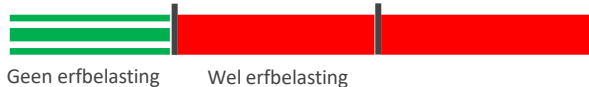
Zowel voor uitkeringen bij leven als bij overlijden (zowel voor contracten VN = VZ als VN ≠ VZ) of ‘overdracht rechten verzekeringnemer’ :

(a) > 3 (5*) jaar vóór overlijden VN → geen successierecht

(b) < 3 (5*) jaar vóór overlijden VN, of na overlijden VN → wel successierecht

> 3 (5*) jaar voor
Overlijden VN

Overlijden
VN

5*: Wallonië, sinds 1/1/2022: 5 jaar i.p.v. 3 jaar

24

p. 764 en 779

ABC- contract

- **Verzekeringnemer overlijdt, maar verzekerde nog in leven** → uitkering na overlijden verzekeringnemer (*al dan niet met overdracht van zijn of haar rechten aan een door hem of haar aangeduide persoon*) → successierechten verschuldigd
- **sinds 11/8/2022, in alle gewesten:** maar enkel n.a.v. de *werkelijke afkoop of uitkering* in hoofde van *werkelijke begunstigde*
- **Verzekerde overlijdt en verzekeringnemer nog in leven, én contract uit vrijgevigheid t.v.v. begunstigde** → geen successierechten, tenzij verzekeringnemer alsnog overlijdt binnen de 3 jaar (Wallonië: sinds 1/1/2022, 5 jaar) na het overlijden van de verzekerde

25

p. 769

Echtgenoot als begunstigde (én gemeenschapsstelsel)= *bijzondere regeling*

- Geen belang beding “t.b.v. 3e” (*AAB of ABC*) of beding “t.b.v. zichzelf” (*ABA of BAB*), of “wederkerig beding” ($A + B = \text{verzekeringnemer} / A \text{ of } B = \text{verzekerde} / A \text{ of } B = \text{begunstigde}$)
- Zowel uitkeringen contracten afgesloten door overleden echtgenoot als door weduwe(naar) (of samen afgesloten) !!
- Enkel belangrijk te weten: begunstigde “ten kosteloze” of “ten bezwarende” titel, m.a.w. **met welk geld werden premies betaald?**

Wettekst: art.8, 6^e lid – art.2.7.3.2.8 VCF

26

Echtgenoot als begunstigde (en gemeenschapsstelsel)

= bijzondere regeling

p. 769

- **Premies = eigen goed v.d. overledene** → begunstigde echtgenoot ontvangt *volledig gratis* → erfbelasting op *volledige uitkering*
- **Premies = eigen goed v.d. begunstigde echtgenoot** → begunstigde echtgenoot ontvangt "*ten bezwarende titel*" → *geen* erfbelasting
- **Premies = (meestal) gemeenschappelijk goed** → begunstigde echtgenoot ontvangt voor de helft *gratis* → slechts erfbelasting op *helft uitkering*

27

Echtgenoot als begunstigde (en gemeenschapsstelsel)

= bijzondere regeling

p. 772

- **In de praktijk:** regeling wordt zowel toegepast op *uitkering* n.a.v. overlijden van de echtgenoot, als op de afkoopwaarde of uitkering van het contract van de weduw(naar), gefinancierd met premies afkomstig uit het gemeenschappelijk vermogen (= art.8,6^e lid WS – *voorheen 4^e lid*) !..... maar, met die **belangrijke nuance**:
- **(sinds 11/8/2022) in alle gewesten:** erfbelasting verschuldigd, maar slechts n.a.v. (latere) *werkelijke afkoop of uitkering*
- tenzij "*vergoedingsrekening*" is opgemaakt, en (bij gebreke aan gemeenschappelijke kinderen) is op de helft van de vergoeding reeds erfbelasting betaald → geen erfbelasting op latere uitkering of afkoop *bij leven*

28

p. 773

Erfbelasting op Levensverzekering langstlevende vermijden

- Echtgenoot A = verzekeringnemer en verzekerde
- Echtgenoot B = begunstigde bij overlijden
- Echtgenoot B overlijdt
- Echtgenoot A koopt contract *niet* af
- Echtgenoot A draagt zijn rechten als verzekeringnemer bij wijze van *schenking* over aan de kinderen. Deze betalen n.a.v. de schenking 3 % schenkbelasting
- Echtgenoot A overlijdt en verzekering wordt uitgekeerd
- Kinderen betalen nog slechts erfbelasting op verschil tussen uitkering en grondslag schenkbelasting
- Opmerking: betalen eventueel *geen erfbelasting*, indien zij niet waren aangeduid als (subs.) begunstigde, en zij na de overdracht zichzelf hebben aangeduid als begunstigde (= AAB, en overdracht aan C, die zichzelf aanduidt als begunstigde – zie *hierna*)

29

p. 775

(Vrijstelling) successierecht op groepsverzekering of pensioenfonds

Indien 'verzekerde' = werknemer → *geen successierechten indien begunstigde =*

- a. echtgenoot overledene
- b. kinderen beneden 21 jaar

→ indien *begunstigde = samenwonende partner* → *wel erfbelasting !*

Let op:

- geen vrijstelling indien "individuele pensioentoezegging" (IPT-verzekering)
- evenmin vrijstelling voor groepsverzekering bij *bedrijfsleider* met *zelfstandig statuut* (maar indien *gehuwd met gemeenschap*, dan slechts *successie op de helft*)

30

p. 774
p. 776

**Echtgenoten gehuwd in gemeenschap
Arrest Grondwettelijk Hof d.d. 27/7/2011:**

'reserve' Groeps- of IPT-verzekering en VAPZ = gemeenschappelijk

- *Uitkering bij leven (tijdens het huwelijk) = 'gemeenschappelijk'*
- *'Reserve' t.g.v. 'echtscheiding' = eveneens 'gemeenschappelijk' (maar hoe echtgenoot vergoeden, vermits niet afkoopbaar ??)*
- *Vermogensrechtelijk karakter 'reserve' t.g.v. 'overlijden' andere echtgenoot ? Hierover geen uitspraak door het Hof !!*
- *Inzake successierechten bij overlijden 'andere' echtgenoot:*
 - *In de praktijk: tot hertoe geen successierecht op aanvullende pensioencontracten op naam van weduw(naar), zelfs indien gehuwd in gemeenschap (noch n.a.v. het overlijden van de echtgenoot, noch n.a.v. de latere afkoop of uitkering bij leven)*
 - *Vlaanderen: nu expliciete vermelding dat voor een werknemer, groepsverzekering en pensioenfonds op naam van weduwnaar (ook indien gehuwd in gemeenschap) is vrijgesteld indien begunstigde is echtgenoot of kinderen jonger dan 21 jaar. A contrario: wat dan voor alle andere aanvullende pensioencontracten én gehuwd in gemeenschap ?? Nu wel successierechten ??*

31

VL: aanvullende pensioencontracten 2e Pijler op naam van weduw(naar), voorheen gehuwd in gemeenschap

p.776

Interpretatieve vraag aan Vlabel vanwege Lieven Van Belleghem:

Vlabel akkoord dat alle 2e pijlercontracten op naam van weduw(naar), voorheen gehuwd in gemeenschap, nog steeds zijn vrijgesteld van erfbelasting ?

(cfr. voorafgaand contact met Kabinet en Memorie van Toelichting)

Vlabel-antwoord:

Vrijstelling enke (indien afkoop of uitkering bij leven) van 2^e pijlercontracten afgesloten door werkgever of vennootschap (= groepsverzekering, pensioenfonds, maar ook IPT), en dus niet voor contracten afgesloten door weduw(naar) zelf (= VAPZ, POZ, VAPW)

Goede raad: evt. na overlijden echtgenoot starten met nieuw VAPZ-, POZ-, of VAPW-contract

32

p. 782

Schenking van de levensverzekering via 'overdracht van de rechten van de verzekeringnemer' (verzekeringsgift)

(in toepassing van de art.183 en 184 Verzekeringswet)

Federaal standpunt (was in ieder geval nog steeds geldig, tot eind december 2021 voor Wallonië, en tot 10/8/2022, voor Brussel) :

→ enkel bij overlijden < 3j. (Wallonië < 5j.) na overdracht, erfbelasting verschuldigd

a contrario: bij overdracht > 3j. vóór overlijden, noch schenk- noch erfbelasting verschuldigd = *vrijstelling* voor *onrechtstreekse schenking* > 3 j. (of Wallonië > 5 j.) vóór het overlijden van de schenker)

of

→ eventuele overdracht via geregistreerde akte = 3 % of 7 % (Wallonië: 3,3 % of 5,5 %) bevestigende schenkbelasting (of schenkingsverzekering)

33

Schenking van de levensverzekering via "overdracht van de rechten van de verzekeringnemer"

(art.183 en 184 Verzekeringswet = overdracht via bijvoegsel op de polis)

Vlabel-standpunt en Vlaamse wetgeving

- Indien schenking aan in het contract aangeduide begunstigde (AAB én schenking aan B) → (volgens Vlabel) latere uitkering nog steeds op basis van 'beding t.b.v. een 3e' (en niet op basis van een 'beding t.b.v. zichzelf') → successierechten verschuldigd (ook al dateert schenking van meer dan 3 jaar vóór het overlijden van de verzekeringnemer-schenker)

(standpunt = fel bekritiseerd door verzekeringsjuristen, maar wel kritiekloos overgenomen door Grondwettelijk Hof, maar niet door Gents hof van Beroep, en nu ook als onjuist, verworpen door Cassatie - arrest d.d. 21/4/2022 !!)

- Indien schenkbelasting betaald n.a.v. overdracht rechten (bij wijze van schenking) → slechts successierechten op de uitkering, verminderd met het bedrag waarop de schenkbelasting is betaald
- *Opmerking: Wallonië (sinds 1/1/2022) en Brussel (sinds 11/8/2022) hebben ondertussen de (foute) Vlaamse wetgeving letterlijk overgenomen !!*

34

Schenking van de levensverzekering via “overdracht van de rechten van de verzekeringnemer”

p.784

(art.183 en 184 Verzekeringwet = overdracht via bijvoegsel op de polis)

Cassatie - arrest d.d. 21/4/2022 :

Door de overdracht, bij wijze van schenking, van de rechten van de verzekeringnemer aan de begunstigde, is het **beding t.b.v. een 3^e wel degelijk omgezet in een beding t.b.v. zichzelf** (= was en is nog steeds het *federale standpunt*), zodat om die reden art.8 WS (of art.2.7.1.0.6 VCF) op de uitkering **niet** kan worden toegepast (*vermits die artikels enkel “bedingen t.b.v. een 3^e” betreffen*) !!

Kortom (al minstens *mijn standpunt* en dat van o.m. Paul Van Eesbeeck en Nicolas Geelhand): Vlabelstandpunt en gewijzigde wetgeving = **onwettig** ! (ook voor toekomstige uitkeringen) (**maar tot hiertoe: nog geen reactie van Vlabel, wel van federale administratie.**)

Kortom, bij verzekeringsgift: in toepassing van art.7 WS, enkel erfbelasting indien overlijden van de schenker binnen de 3 jaar (Wallonië: 5 jaar) na de (niet-geregistreerde) schenking

35

(foutief) VLABEL standpunt en gewijzigde wetgeving

Let op : (*het door Cassatie als onjuist beoordeeld*) VLABEL-standpunt geldt **enkel** indien “overdracht” (= schenking) aan *door de overdrager* (= schenker en oorspronkelijk verzekeringnemer) aangeduide “begunstigde”

Dus : **AAB** én overdracht aan **B**

Niet:

(1) indien overdracht aan **begiftigde** ≠ **begunstigde**

= **AAB** én overdracht aan **C** (*opmerking: indien toch “C” = begunstigde, dan vóór de overdracht “C” schrappen en “B” aanduiden!*)

C schraapt na overdracht **B** en duidt vervolgens zichzelf aan als begunstigde

(→ **AAB** wordt **CAC**) - **of nog :** (2) indien vóór de overdracht **iedere begunstiging geschrapt** (*)

→ enkel art.2.7.1.0.5 VCF (art.7 WS) = enkel **successierecht** indien overlijden < 3 j. (Wall. < 5 j.) na overdracht **én geen schenkbelasting betaald**

(*) Volgens Vlabel zou vervolgens de **begiftigde** niemand als begunstigde mogen aanduiden, zodat uitkering aan hem zal gebeuren op basis van de wet, en niet ingevolge een beding t.b.v. een derde

36